

Министерство за финансии

Национален Фонд

*Информација во врска со ефективното функционирање на системот за
управување и контрола со ИПАРД*

СОДРЖИНА:

1. Информација за функционирање на системот за управување и контрола на ИПАРД 2014- 2020;

Системот за индиректно спроведување на ИПАРД Програмата 2014-2020 (мерка 1, 3, 7 и 9) беше доверен со потпишувањето и стапувањето на сила на Финансиската спогодба за ИПАРД 2014-2020, во јуни 2017 година.

Во 2019 година, понатамошни подобрувања на работните процедури на ИПАРД Агенција (верзија 2.) беа направени врз основа на:

- Измена на ИПАРД Програмата (прва модификација);
- Измена на Законот за основање на АФПЗРР;
- Идентификувани слабости од спроведените ревизии;
- Искуствата стекнати во обработка на јавните повици од ИПАРД 2;

Измените на Прирачникот за внатрешни постапки на Агенцијата ИПАРД (верзија 2.0) беа квалификувани како значајни и во согласност со одредбите на Секторската спогодба измените беа одобрени на 04.10.2019 година. Главната значителна промена воведена во рамките на системот за управување и контрола со овие измени е дека ќе се обработуваат само комплетни апликации (барања за финансиска поддршка). Другите измени беа квалификувани како помали измени и главно се поврзани со прилагодување на системот со измените во ИПАРД Програмата, препораките од ревизиите, Законот за изменување и дополнување на законот за основање на Агенцијата, како и стекнатите искуства во обработката на јавните повици.

Дополнително во однос на внатрешните постапки за работа, промената што беше предложена во процедурите на Националниот фонд во системот на сметководство, беше одобрена од страна на Генералниот директорат за земјоделие при ЕК (ГД АГРИ) на 18 Септември 2019 година. Овие измени ќе стапат во сила и ќе се применуваат во пракса од 01.01.2020 година.

Во понатамошниот дел се претставени активностите преземени од структурите на ИПАРД за подобрување на функционирањето на системот за индиректно управување.

Верификациски посети

Одделението за поддршка на Националниот координатор за авторизација (НАО) во рамките на Годишниот план за верификациски посети за 2019 година, имаше испланирано три посети.

До ноември 2019 година беа спроведени две од овие верификациски посети.

Со првата верификациска посета, беа проверени проекти во износ од 653.904,33 ЕУР (јавен придонес). Со оваа верификациска посета беше спроведена проверка на функционирањето на контролите во фазите на одобрување на барања за финансиска поддршка и во фазата на исплата на барањата за плаќање.

Втората верификациска посета беше поврзана со проверка на спроведувањето на контролите на примената на критериумите утврдени во

Препораката 2003/361 /ЕС во однос на големината на претпријатието (МСП - мали и средни претпријатија). Со оваа верификациска посета беа проверени сите правни лица (баратели на финансиска поддршка - апликанти) под мерка 7 од јавен повик 01/2017 година.

Искуствата од оваа верификациска посета беа земени во рамките на процесот за подобрување на системот за проверка на контролните чекори за потврдување на критериумите утврдени во Препораката 2003/361/ЕС и имплементирани во верзијата 2.0 на Внатрешните постапки за работа на Агенцијата.

Третата верификациска посета согласно планот ќе се спроведе врз имплементацијата на мерката Техничка помош во текот на ноември/декември 2019 година. Очекуваниот период за завршување на оваа посета е крај на 2019 година / почеток на 2020 година.

Годишниот план за верификациски посети за 2020 година, согласно процедурите ќе се изготви до крајот на јануари 2020 година.

1. Следење на спроведувањето на ревизорските препораки

(а) Внатрешна Ревизија

Оперативните структури за имплементација на ИПАРД беа предмет на внатрешната ревизија во текот на 2019 година од страна на Секторите/Одделенијата за Внатрешна Ревизија во рамките на секоја институција.

Сектор за управување со средствата од инструментот за прет-пристапна помош - ИПА

Согласно Годишниот план за спроведување на Внатрешната Ревизија за 2019 година од Секторот за внатрешна ревизија беше планирана и реализирана една ревизија во Сектор за управување со средствата од инструментот за прет-пристапна помош - ИПА која се однесуваше на проверка на точноста на барањата за средства и потврдувањето на трошоците кон ЕК.

ИПАРД Агенција

Годишниот план за ревизија за 2019 година на Секторот за внатрешна ревизија во ИПАРД Агенцијата предвидува 10 (десет) ревизорски активности, од кои 6 (шест) ревизии за процеси од ИПАРД 2014-2020.

Во текот на 2019 година од горенаведените 6 (шест) ревизии во текот на процесите од ИПАРД 2014-2020 година, завршени се три ревизии (follow up - ревизија за следење на имплементација на препораките, ревизија на спроведените контроли на лице место по исплата, ревизија на склучени договори од мерка 3), една ревизија е во тек (ревизија на склучени договори од мерка 7) и една ревизија

за извршени плаќања треба да започне во текот на декември 2019 година. Предвидениот ревизорски ангажман во однос на акредитацијата на мерките Лидер и советодавни услуги од ИПАРД програмата 2014-2020 година ќе се одложи за наредниот период во зависност од процесот на акредитација на овие мерки.

Тело за управување со ИПАРД

Годишниот план за ревизија за 2019 година на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство предвидува два ревизорски ангажмани врз имплементација на проекти финансирани од странска помош.

(б) Извештаи од Ревизорско тело

Ревизорско тело за ревизија на ИПА во текот на 2019 година ги издаде Годишниот ревизорски извештај и Годишното ревизорско мислење за 2018 година.

Со Годишното ревизорско мислење изразено е неквалификувано мислење во однос на веродостојноста на годишните финансиски извештаи или изјави / годишни сметки. Ревизорите изразија неквалификувано мислење со акцент на прашањето за законитоста и регуларноста на расходите и функционирањето на системите за управување и контрола со внимание на: недоволниот број на вработени во ИПАРД Агенцијата, немање на политика за задржување на вработените, немање професионални обуки, неусогласен Закон за основање на ИПАРД Агенција, недостаток на супервизија во процесот на одобрување на плаќање и погрешно пресметана референтна цена.

Во табелата подолу се дадени наодите од Годишниот ревизорски извештај за 2018 година за имплементација на ИПАРД II Програмата:

	Висок	Среден	Низок	Вкупно
НАО/МС	/	1	/	1
ТУ	1	4	/	5
ИПАРД Агенција	5	7	5	17
Вкупно:				23

Во однос на отворените наоди од извештаите на РТ, НАО во координација со оперативната структура на 25 Јули 2019 година изработи Акциски план со рокови и одговорности за спроведување на препораките и надминување на наодите.

Со ажурираниот акциски план четири наоди во врска со ИПАРД Агенцијата се затворени кои се поврзани со промените на процедурите претставени во верзијата 2.0 на ИПАРД Агенцијата, доплата кон крајни корисници поради резултат на административни грешки направени во процесот на одобрување, усвојувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за основање АФПЗРР, како и затварање на отворените наоди согласно конечна позиција на ДГ АГРИ во рамки на постапка на порамнување на сметките, каде што

повеќето од наодите со финансиско влијание од страна на ГД АГРИ беа квалификувани со наоди кои не треба да предизвикуваат финансиска корекција.

Во тековниот период се очекува конечен извештај од ревизија на операции.

3. Контрола на административните капацитети на оперативната структура

Сектор за управување со средствата од инструментот за претпристапна помош - ИПА (Управувачка структура)

Согласно Анализа за обем на работни места за 2020 година, оптималниот број на вработени во Секторот е 19 (вклучувајќи го и НАО).

Во следниот период се очекува да се пополнат две позиции на Раководители на одделенија.

ИПАРД Агенција

Анализата за обем на работа на ИПАРД Агенција ги опфаќа активностите за петте мерки од ИПАРД Програмата, односно четири мерки за кои е добиено индиректно управување и една нова мерка за Инвестиции во јавна рурална инфраструктура, која е во фаза на акредитација (погледни во делот 4).

Согласно Анализата за обем на работа за 2019 година оптималниот број на вработени во ИПАРД Агенцијата е 150. Анализата за обем на работа за 2020 година се уште не е финализирана од страна на Агенцијата но прелиминарните потреби се прикажани во табелата подолу.

Моменталниот број на вработени кои се ангажирани на прашања поврзани со ИПАРД во Агенцијата, заклучно со 15 Ноември 2019, изнесува 122. Земајќи го во предвид моменталниот број на вработени, стапката на пополнетост на работните места согласно Анализата за обем на работа за 2019 е 81,3%.

До моментот на доставување на овој извештај до Телото за управување со ИПАРД, ИПАРД Агенција се уште ја нема доставено Анализата за обем на работа за 2020 до НАО, иако крајниот рок за доставување согласно Договорот за имплементирање беше 25 Септември.

Превземени активности за зајакнување на капацитетите со човечки ресурси во ИПАРД Агенција:

На 5 Ноември 2019 година беше објавен јавен оглас за вработување на 22 државни службеници. Планирано е овие вработувања да бидат реализирани до крајот на 2019 година. Со завршување на оваа фаза, планот усвоен од страна на Владата во 2018 година за 68 вработувања ќе се реализира. Сепак, ризикот од лица вработени по договор до крајот на 2019 година треба да биде третиран како сериозен предизвик во наредниот период.

Тело за управување со ИПАРД

Согласно Анализата за обем на работа (АОР) за 2019 година оптималниот број на вработени во Телото за управување со ИПАРД е 19.

Во текот на 2019 година двајца вработени од одделението за имплементација на ИПАРД Техничка помош беа префрлени во други сектори во рамки на Министерството. Дополнително, како што и претходно известивме еден вработен беше унапреден во Помошник раководител на сектор за ИПАРД.

Моменталниот број на вработени во Телото за управување со ИПАРД е 15 (вклучувајќи го и Раководителот на ТУ)

Во табелата подолу се дадени податоци во однос на човечките капацитети заклучно со 15 Ноември 2019:

Институција	Број на вработени на 31.12.2018	Потребен број на вработени согласно АОР 2019	Потребен број на вработени согласно АОР 2020	Реализирани нови вработувања до 15.11.2019	Напуштени позиции до 15.11.2019	Моментален број на вработени	Огласи во тек	Број на вработени по завршување на огласите	Моментален број на вработени 15.11.2019	Стапка на пополнетост	Стапка на пополнетост по завршување на огласите	Стапка на обрт на вработени
НАО/НФ	17	20	19	1	1	17	0	17	17	85%	85%	5,88%
ИПАРД Агенција	109	150	Н/П	18	5	122	22	144	122	81%	96%	4,59%
Тело за управување со ИПАРД	17	19	19	0	2	15	0	15	15	79%	79%	11,76%
Вкупно	143	189	/	19	8	154	22	176	154	82%	93%	7,41%

4. Акредитација на нови мерки во рамки на ИПАРД Програмата

Барањето за пренесување на право за индиректно управување (акредитација) со мерката Инвестиции во рурална јавна инфраструктура од ИПАРД II Програмата беше доставено од страна на НАО до ЕК на 13 ноември 2018 година.

Со Допис од 03 Април 2019 година ГД АГРИ достави првични забелешки и препораки во однос на доставената пакет документација. Главните забелешки се однесуваат на недостатокот на човечки капацитети, Измените на Законот за основање на АФПЗРР, како и процедурите за работа за спроведување на мерката. Законот за измена и дополна на Законот за основање на АФПЗРР беше усвоен и оваа препорака е надмината.

Сепак, заради проблемот со недостатокот на човечки ресурси, кои беа посочени како блокирачки фактор од ЕК, се преземаат континуирани напори за надминување на истиот. Како што препорачаа од ДГ АГРИ, продолжувањето на процесот на акредитација на мерката за Инвестиции во руралната инфраструктура зависи исклучиво од обезбедени потребни човечки ресурси соодветно обучени за имплементација на оваа мерка пред да биде добиена акредитацијата.

Националната управувачка и оперативна структура во координација со министерот за МЗШВ се согласија дека заради ограничениот број на човечки ресурси, фокусот на моменталните вработени да биде во спроведувањето на веќе

акредитираните мерки, додека да се обезбеди оптимален број на вработени за имплементирање на новата мерка.

6. Финансиски менаџмент

Заклучно со 25-ти ноември 2019 година исплатите од ИПА изнесуваат 8,642,578.19 евра. Вкупно декларираниот износ изнесува 6,2 милиони евра ИПА дел, од кои 5,2 милиони евра веќе се декларирани во 2019, Декларацијата за четвртиот квартал се очекува да изнесува 4,1 милиони евра.

Пресметка на губење на средства за 2019 година

При определувањето на потенцијалниот ризик за губење на одобрените средства како претпоставки се земени во предвид следниве инпути:

1. Вкупните ИПА алокациите за 2014-2016 година изнесуваат 15,000,000.00 евра;
2. Примено е прет-финансирање во износ од 6,300,000.00 евра;

Земајќи ја во предвид калкулацијата во прилог, нема потенцијален ризик од губење средства на крајот на 2019 година.

V компонента		
Пресметка на потенцијалниот ризик од губење на средства согласно правилото n+4		
Р.бр.	Референца	ИПАРД средства €
1.	Финансиски алокации 2014-2016	15,000,000.00
2.	Добиени средства како пред-финансирање	6,300,000.00
3.	Деклариран износ 2018/2019	6,197,418.51
4.	Планиран износ за декларирање во Квартал 4/2019 - исплатени до 25 ноември 2019 - 2,455,456.63 € - дополнително да се исплатат до крај на 2019 - 1,663,545 €	4,109,002,35
5.	Нема губење на средства на крајот на 2019 (5=1-2-3-4)	

Износот од 882,880,72 евра е одобрен од страна на ИПАРД Агенција и НФ. Плаќањата не може да се процесираат поради недостаток на средства во буџетот на ИПАРД Агенција за делот на НКФ. Исто така, се очекува нови Барања за средства за бидат испратени до НФ во износ од 780,665.00 евра. Очекуваме ИПАРД Агенција за ги обезбеди потребните средства во нивниот буџет и да не се создадат проблеми и непречено исплаќање на договорите.

Пресметка на губење на средства за 2020 година

При определувањето на потенцијалниот ризик за губење на одобрените средства како претпоставки се земени во предвид следниве инпути:

1. Вкупните ИПА алокациите за 2017 година изнесуваат 6,000,000.00 евра;
2. Исплатени средства од 2019 година во износ од 1,606,420.86 евра;
3. Проекција за плаќање во 2020 - 920.523 евра

Земајќи ја во предвид калкулацијата, износот од 1,606,420.86 евра го сметаме за обезбеден од алокацијата од 2017.

V компонента		
Пресметка на потенцијалниот ризик од губење на средства согласно правилото n+3		
Р.бр.	Референца	ИПАРД средства €
1.	Финансиски алокации 2017	6,000,000.00
2.	Обезбедени средства од 2019	1,606,420.86
3.	планирано да се исплати во 2020 (средства кои се обезбедени во буџетот на 2020 година)	920,523.00
4.	Губење на средства на крајот на 2019 (4=2+3-1)	-3,473,056.00

Земајќи го во предвид погоре наведеното, постоти ризик од губење на средства на крајот на 2020. Проектиите за 2020 се планирани со планот за јавни повици испратен до Управувачката структура во Јули 2019, кој беше користен за подготовка на предлог буџетот за 2020. Според тоа, ИПАРД Агенција и УС се планирани ИПА – 0,9 милиони евра и НКФ – 0,3 милиони евра. Ова го сметаме како лошо планирање од страна на Агенцијата и ќе има влијание врз плаќањата и губењето на средствата доколку Агенцијата не обезбеди средства за НКФ до крајот на 2020.